

Coolidge podpisal nov davčni zakon.

Podpisal ga je z ugovorom. Dejal je, da je predloga politično zmašilo, ne pa ekonomska reforma. "Kapital je konfisciran!" je vzkliknil z velikim obupom. Upa, da bo prihodnji kongres izdelal novo davčno postavo. S pikrimi besedami je napadel razne predlogine točke ter okrcal kongres, ker je zavrgel Mellonovo davčno revizijo.

Washington, D. C. — Predsednik Coolidge je dne 2. junija ob 12.30 popoldne podpisal novo davčno zakonsko osnovo, ki je s tem postala delna postava. Takoj potem je podal izjavo, v kateri je navedel njene mnogoterne napake in velike pomanjkljivosti. Obenem pa se je izjavil, da se je bati za narodovo ekonomsko blaginjo v prihodnosti, če ne popravi prihodnji kongres tistih nesodnih napak in ne izdela nove davčne predloge. Predsednik je izpodbijal predlog, v kateri je ostalo le malo ali pa nič tistega, kar je Mellon priporočil v svoji davčni reviziji, z raznih strani. Njegovi nazori so popolnoma strinjajo s onimi finančnega tajnika, ki je sestavil predlogo, kakor je bila v prvotni obliki predložena poslanski zbornici in senatu. Predsednik je dejal, da je podpisal novo davčno predlogo samo zato, ker je davčno zmanjšanje

Otroški amendment sprejet v senatu.

Bilo je pet glasov več, kakor pa jih je bilo treba za dvotretjinsko večino. Za amendment je bilo odanih 61, proti njemu pa 23 glasov.

Washington, D. C. — Senat je v ponedeljek sprejel otroški amendment k ustavi ter se tako odzval prošnji ameriških otrok, da naj jih reši iz mlino v tovarnen, preden izpolnijo osemnajsto leto svoje starosti. Amendment je bil sprejet z o bilno dvotretjinsko večino. Pet glasov je bilo nad potrebno dvotretjinsko večino. Zanj je glasovalo 61, proti njemu pa 23 senatorjev.

Amendment bo sedaj predložen državam v odobritev. Zagovorniki in prijatelji otroškega amendmenta upajo, da ga bodo odobrile tri četrtine držav, ko se snidejo državne legislature v mesecu januarja na zborovanju. Dolga borba za ta amendment je bila z zmago končana, ko je prišlo do glasovanja v ponedeljek ob devetih in 45 minut zvečer po olednevi debati, v kateri so poskušali nasprotniki dokazati, da je kaj takega vmešavanje in vtiikanje pa poseganje v pravice zveznih držav. Večina senatorjev iz poljedelškega pasa je podpirala amendment.

Ker je senat sprejel amendment v slični obliki, kakor ga je poslanska zbornica, je konferenca obeh zbornic nepotrebna. Predloga bo sedaj najprej poslana predsedniku Coolidgeu v podpis. Po ustavi ima predsednik pravico podpisati to predlogo, ali ne sme pa je vetirati. Zatem pride do besede državni department. Ta bo izdal na vse države proklamacijo ter povedal v njej, da je sklenil kongres predložiti otroški ustavni amendment. H koncu bodo vse države pozvane, naj odobre predloženi amendment. Če ga bodo odobrile tri četrtine državnih legislatur, bo potem dvajseti amendment k zvezni u stavi.

Komunisti v Bolgariji poraženi v občinskih volitvah. Sofija, 3. jun. — Uradno poročilo se glasi, da so komunisti imeli velike izgube v občinskih volitvah po vsej Bolgariji, ki so se vršile 1. junija.

Pregled dnevnih dogodkov.

Amerika. Predsednik Coolidge je podpisal davčni zakon z veliko jezo. Senat je sprejel amendment proti otroškemu delu. La Follette ima 23 držav za seboj.

Berger je rekel, da so socialisti z La Follette, ako bo kandidat progresistične koalicije. Gompers mlo prosi stari stranki za "delavske" kandidate. Trinajst socialistov oproščenih v Cincinnatiju. Miljonarska morilec osumljena še drugih zločinov.

Inosemstvo. Francoski socialisti podpirajo Herriota, toda v njegovo vlado ne pojdejo. Vlada kriza v Nemčiji še traja. Fašistovska revolta v Rumuniji. Vstaji zmagujejo v Albaniji. Strogi komunisti zmagali v Rusiji.

Ameriški letalci do-speli na Kitajsko.

Polet do zadnje japonske postaje je bil neugoden. Francos je v Koreji. Šangaj, Kitajska, 3. jun. — Trije ameriški letalci so danes dospeli sem iz Kagošime. Kagošima, Japonska, 3. jun. — Na tisoče ljudi se je zbralo na obrežju tukajšnjega zaliva, ko so se ameriški letalci sinoči spustili na tla pripluvali iz Kušimota. Polet je bilo zelo slab radi vetrov in deževja; šest ur je vzelo, da so preleteli 425 milj. To je zadnja postaja na Japonskem. Letalci so tu prenečili in danes zjutraj pojdejo preko Rumenege morja na 500 milj dolgo zračno pot v Šangaj.

Tokijo, 3. jun. — Francoski letalec Doisy je danes zjutraj do-spel iz Mukdena v Hingjang, severna Koreja.

VREME. Chicago in okolica: V četrtak doma oblačno. Narasčanje temperature. Sonce izide ob 5:16, zaide ob 8:19.

Gompers berači za 'delavske' kandidate.

Apeliral je na republikance in demokrate, naj postavijo kakšnega "delavca" za kandidata.

Washington, D. C. — (Feder. Press.) — Samuel Gompers je v imenu Ameriške delavske federacije apeliral na voditelje obeh konvencij, republikanske in demokratske, ki se otvorita v nekaj dneh — prva v Clevelandu in druga v New Yorku — naj nominirata kakšnega "delavskega" kandidata za predsednika ali podpredsednika.

Edina taka kandidata, ki se doslej omenjata, sta George L. Berry za demokratskega in John L. Lewis za republikanskega podpredsednika. Berry je predsednik tiskarske unije, Lewis pa rudarske. Doim Berry kolikor toliko agita za svojo kandidaturo med demokrate, se Lewis ne zmeni dosti za to stvar.

Sen. LaFollette in socialisti.

Berger pravi, da ga bodo socialisti podpirali, če sprejme kandidaturo progresivne koalicije.

Washington, D. C. — (Feder. Press.) — Ako Konferenca za progresivno politično akcijo, ki otvori svojo konvencijo 4. julija v Clevelandu, nominira senatorja La Follette za predsedniškega kandidata, bodo ga podpirali tudi socialisti, ki sodelujejo v omenjeni konferenci in ki imajo svojo konvencijo 6. julija. Če pa bo La Follette le neodvisen republikanski kandidat, tedaj ga socialisti ne bodo podpirali. Tako pravi Victor L. Berger, socialistični kongresnik iz Wisconsin, čeprav je socialistična stranka v Wisconsinu v konfliktu z La Follette, ker je senator indorsiral odnotne republikanske kandidate, proti katerim so socialisti postavili svoje kandidate. Berger je rekel poročevalcu Federated Pressa sledeče: "Mi socialisti vemo, da je zdaj psihološki moment za novo stranko in La Follette je psihološki voditelj. Socialisti smo pripravljene sodelovati s tako stranko, če bo neodvisna od kapitalističnih strank; ne bomo pa šli v nobeno frakcijo republikanske stranke."

Berger je v svojem govoru v zbornici 27. maja pokazal, kako je stranka Abrahama Lincolna, republikanska stranka, postala stranka Garyja, Mellona, Falla, Daughertyja in Sinclaira, doim je stranka Thomasa Jeffersona, demokratska stranka, postala stranka McAdooja, Palmerja in Dohenyja. Citiral je Brisbana, ki je pisal, da je demokratska stranka le "spare tire" (ekstra avtomobilski obroč) zadaj na republikanskem avtomobilu, katerega šofira sleparski kapitalizem.

Samuel Gompers stara sfiga.

Washington, D. C. — Fed. Press. — Samuel Gompers je še nadalje glede svojega stališča napram senatorju La Follette stara sfiga, čeprav je Wisconsinčan napovedal boj komunistom. Njegove službene izjave se pečajo edinele z dolžnostjo organiziranja delavstva, ki naj se po njegovem mnenju obrne na zavednost republikanske in demokratske konvencije. Ko se v organizacijskem glasilu peča z izveščki La Folletteovega pisma, navaja samo tiste stavke, v katerih se je La Follette izrekel proti komunistom. Ne omenja pa, da je senator prav pošteno okrcal tudi republikansko in demokratsko organizacijo. Nadalje tudi ni razvidno iz Gompersovega pisanja, da je La Follette započel neodvisno kampanjo za zvezno predsedništvo na podlagi platforme, ki bolj ustreza zahtevam federacijskih konvencij kakor katerakoli druga razen socijalistične in kmečko-delavske stranke.

Konfuzija v Nemčiji se nadaljuje.

Amerika in zavezniki baže pritisakjo za vlado srednjih strank.

Berlin, 3. jun. — Nemška vlada na krizi še ni končana. Kakor danes izgleda, se morda skrpuea koalicijska vlada brez nacionalistov in socialistov; to se zgodi le na ta način, če pridejo zraven bavarski "ljudski" in če socialisti zajamčijo nevtralnost; le na ta način ostanejo nacionalisti in fašisti v manjšini v parlamentu.

Danes je počila vest, da ententa in Amerika posegata v krizo. Poročilo se glasi, da sta ameriški poslanik Houghton in angleški poslanik d'Aberdon informirala dr. Marxa, da le vlada sestavljen iz voditeljev srednjih strank, more pričakovati podpore od zaveznikov. Stresemann taj, da je to res.

Fašistovska revolta izbruhnila v Rumuniji.

General Averescu je po nepotrjenem poročilu mobiliziral 50,000 kmetov in strmoglavil Bratiano vlado.

Dunaj, 3. jun. — Nepotrjene vesti, ki so prišle na Dunaj, se glase, da je izbruhnila revolucija v Bukareštu. General Averescu je s svojimi kmečkimi četami strmoglavil vlado. Ministrski predsednik Bratiano je pobegnil.

Bukarešt, Rumunija, 2. jun. — Puč ogroža Bratiano vlado. General Averescu, bivši ministrski predsednik in vrhovni poveljnik rumunske armade v svetovni vojni, je mobiliziral 50,000 kmetov, katere adaj vodi proti Bukareštu. Averescu je naznanil, da namen kmetov je, protestirati pred kraljem in parlamentom proti Jeanu Bratianu in njegovemu bratu Vintilu Bratianu, finančnemu ministru, ki sta diktatorja Rumunije. Averescu ju dolži, da vladata s pomočjo korupcije in terorizma ter da sta odgovorna za eksplozijo velikanske zaloge škodove munije, ki je zletela v zrak pri Bukareštu zadnje sredo.

Averescu je tudi naznanil, da njegov cilj ni fašistovska, niti komunistična diktatura, temveč povratek Rumunije v parlamentarnizem in demokracijo ter mir z Rusijo. Fakt pa je, da se je general Averescu ravno kar vrnil iz Italije, kjer je bil dva meseca in kjer ga je Mussolini obsul z velikimi častmi, dasiravno je Italija v sporu z rumunsko vlado radi dolgov.

Bratianova vlada je izjavila, da ne bo pustila kmečkih demonstracij pred kraljevo palačo in pripravila je voljaške čete, ki imajo povelje streljati.

Trinajst socialistov oproščenih.

Washington, D. C. — Fed. Press. — Trinajst članov socijalistične stranke iz Cincinnatija, aretiranih radi veleizdajstva in naposled obsojenih na podlagi obdolžbe, češ, da so bili zarotniki proti vladi, ker so izdali 1. 1917. letak proti konskripciji, je oprostil najvišje sodišče. Ko so bili ti socijalisti obsojeni, je bil vložen priziv, ki pa je po velikih ovinkih šel pred dvema mesecema prišel najvišjemu sodišču v roke. Šlo je za vprašanje, ali je navset odstrani dveh ali mnogih oseb, naj ne sodelujejo ljudje v uveljavljanju zvezne postave, zarota, ali ne. Sodišče je izreklo svoje mnenje, da ni kaj takega še nobena zarota. In sodišče, ki je imelo to obravnavo v rokah, bi bilo moralo odločiti prvotnemu ugovoru proti obdolžbam v prilog.

Kanada sapre vrata Japoncem.

Ottawa, Ont. — Kanadska vlada se pripravlja na popolno izključitev japonskih imigrantov po vzgledu Združenih držav.

Morganovo posojilo in francoska levica.

Glas, da bo radikalna vlada razgalila Poincare-Morganovo kupčijo, ki je prinesla pariškim političarjem in bankirjem milijardo frankov grafta, je pretresel politične in finančne kroge. — Socialisti so sklenili, da ne stopijo v vlado, bodo pa podpirali Herriota, če se bo držal programa.

Paris, 3. jun. — Delegatje francoske socialistične stranke so večeraj sklenili z dvotretjinsko večino, da socialisti ne pojdejo v novo vlado, podpirali pa bodo s svojimi glasovi v zbornici vsako vlado, ki se bo držala volilnega programa levičarskega bloka.

Paris, 3. jun. — Sklep socialistov, da uvedejo parlamentarno preiskavo, ki naj razkrije, pod kakimi pogoji je ameriški finančni magnat Morgan posodil Franciji \$100,000,000 v zadnjem marcu, je povzročil veliko razburjenje v političnih in finančnih krogih.

Grožnja, da mora priti na dan gigantna kupčija, s pomočjo katere so — kakor se glasi obožba — Poincarejevi ministri in vodilni pariški finančniki pobasali brez malega eno milijardo frankov v desetih dneh, je za hip popnila v ozadje predsedniško krizo in formiranje novega kabineta. Poincare je sinoči podal dolgo poročilo v obliki razgovora s

Strogi komunisti vzeti vajeti v Rusiji.

Sklep kongresa komunistične stranke je, da mora biti konec ekonomskega umika, ki je trajal tri leta.

Moskva, 3. jun. — Kongres ruske komunistične stranke, ki je bil zaključen pred par dnevi, je demonstiral dejstvo, da so strogi, čisti komunisti zopet v sedlu. Omahovalci, kompromisarji in drugi slabši so zleteli iz stranke ali pa imajo zamašena usta. Mašina komunistične stranke v Rusiji je danes močnejša, boljša in temeljito namazana kakor še ni bila prej.

Stranka je ob zaključku zborovanja poklonila vladni škvadron croplov, ki je bil kupljen za prispevke članov po vsej deželi.

Poglavitni zaključki kongresa so: Gospodarski umik, ki ga je bil začel Lenin leta 1921, mora prenehati. Sovjetska Rusija ne sme dati več nobene koncesije buržoaziji. Privatna trgovina na drobno naj še živi, toda trdo zvezana naj se plazi toliko časa, da sama pogine. Ustanoviti se ima nov komisariat za notranjo trgovino, ki bo popolnoma kontroliral trgovino na debelo in drobno in ne rekoval cene.

Trgovske koncesije inozemcem se smejo dati le na temelju mehaničnih kompanij in deljenja dobička z vlado.

Kmetijstvo je še vedno težak problem. Kongres je priznal, da so kmetje še zmirom največje vprašanje za komuniste. Kampanja za razkirjanje komunistične ideje na kmetih se ima podvojiti in podeseteriti, kjer je treba. Stranka mora izdati posebno časopisje za kmete in vsaka vas dobi delegata, ki bo čital liste onim kmetom, ki ne znajo čitati. Plakati s slikami se imajo pomnožiti. Vse sile je treba napeti, da se prepreči koncentriranje velikih kmetij v privatnih rokah in obogatenje kulakov (velikih kmetov).

Na drugi strani je kongres odpravil protiverzsko propagando med kmeti, ki več škodi kot koristi. Zlasti Kalinin, predsednik centralnega izvrševalnega odbora sovjetov, ki je sam kmet, je kritiziral tako propagando in priporočal druga pota za izobrazbo kmetov. Dejal je, da edini način, ki izbiže nevednemu kmetu vero iz glave, je razkirjanje poljudne vede, znanstvenih resnic o organiziranem razvoju in pa umno poljedelstvo, ki poveča kmetu pridelek ter mu odvzame vraga, da drobno letino dajejo božje sile, slabo vreme, toča in bolezn pa hudičeve sile. Dokler bo ruski kmet gojil take vrase, je zastoj govori o omiki in komunizmu na kmetih, je rekel Kalinin.

Kongres je sploh pokazal, da je teoretičen komunizem v Rusiji bolj živ kot je bil kdaj prej. Zdej je v Rusiji doba "velikega čiščenja". Vse, kar ne veruje v komunizem, je obsojeno na naravni pogin. Privatna trgovina v mestih izginja kar vidoma, ker ne more prenašati silnih davkov in progrov. Šola mora služiti le komunizmu. Več ko 50,000 dijakov iz buržoaznih rodbin je moralo v dveh mesecih zapustiti srednje in višje šole ter dati prostor dijakom iz proletarskih in kmečkih hiš.

Celo Trockij, ki je bil za Leninom prva glava v Rusiji in ki je nekdaj časa rebeliral, se je moral podvreči stranki in izjaviti, da je za notranji mir in delo.

Sodniške volitve v Illinoisu.

Chicago, Ill. — Država Illinois si je v ponedeljek izvolila pet članov državnega najvišjega sodišča. Vdeležba je bila jako slaba na voliščih. Le 25 odstotkov volilcev se je vdeležilo volitev, čeprav je šlo na teh volitvah za eno izmed treh prirednih panog državne vlade.

Iz okraja Cook je bil izvoljen za najvišjega sodnika v državi Frederic R. De Young. Ta bo naslednik sodniku Orrinu B. Carterju, ki se je odpovedal svoji službi po osemnajstletnem službovanju. De Young je porazil svoje ga nasprotnika Angusa Roya Shannona.

Trije sodniki, ki so se potegovali za zopetno volitev, so zmagali vsak z dobrotno večino. Sodnik Frank K. Dunn je porazil v tretjem volilnem okraju Lawrencea B. Stringerja.

DEBSU SE OBRACA ZDRAVJE NA BOLJŠE.

Chicago, Ill. — Delavski voditelj in večkratni socijalistični kandidat Evgen V. Debs, ki je že dva tedna v bolnišnici radi srčne bolezni, je skoro popolnoma okreval. Zdravniki so izjavili meseca maja, da je bolnik v precej veliki nevarnosti.

**NERVOZNE IN MELAN-
KOLIČNE ŽENSKÉ!**

—

Fomagaŝte si, preneŝte si
si ŝe dancas elavne ŝanega
burnum, adravila sa ŝenake
soĉe jŝh rabi, tiadoe jŝh

tiste, ali čillaje o tem. Ali včas, da ko se
 ka bolečinski perijoda postajeva zveča, kon-
 trola, bodisi na obratu ali neposredno skozi
 t. Zakaj bi se ne varovali vseh tveganj
 steno, predno je čas za to. Nón na splošno
 ljubši staro ovesno ženko, to ravno je to
 mileda po letih? Mišle. Sebeizne ose-
 nosti bi se morale vsiliti, sicer vas bo
 prenikal odpujal. Ali sprite vseh nesre-
 nosti, očiščevati, razne bolezenske, glavo-
 čit, tedaj si naredite Laviburim, in bra-
 tje, hude bove, ali ste privzeli vedno
 to zdravilo, Laviburim, čebo ste
 ki so popolnoma varne in nimaš stranskih
 delovni števila. Ali trpite in zdrav pre-
 dno odnosa, ali ako včas si stvar ne-
 vaje porokajene, tedaj si naredite
 zdravilo, ki se na denar dobi

[illegible]

**FARMA NA PRODAJ V FREE
MONT COUNTY COLO**

Proda se 6 akrov obsegaajoča
farma, iregirane zemlje "Iriga-
tion Land", vae zasajeno s sad-
nim dreviem in zelenjavno.

ljubna hiša, dobri blevi itd. Far-
ma je oddaljena le pol milje od
mesta Florence in je prve vrste
dobra zemlja. Za nadaljina po-
stasnila, obrnite se do lastnika
Chesnik, Box 6, Florence,
S.C. (Adv.)

VICTOR TOVARNA NAM JE IZDELALA ZA MESEC JUNIJ 14 KRAŠNIH NOVIH VICTOR FLOSC. Odpošljamo jih prvi dan

77336	Zakaj promidljuješ, Polka. Godiš na pihalu.
	Vednjo v tuje kraje, Polka. Godiš na pihalu.
77482	Neša in Favel, Za smeh, spremilja s harmonika.
	Dvolet zapovedi na dekleta, za smeh.

77483	Gorski Valček, Harmonika Solo. Ne čakaj sredi, Harmonika Solo.
77484	Nede Polka, (inaigrodha na pitak). Cvrtje pod vetrnico, Valcer, Fina godba.
77486	Yaseli drugi, Polka, Violina, Clarinet, harmonika. Polka Masurka, Violina, Clarinet, Harmonika.
77410	V zelenem gošdu, Šotik, Kvartet godba. Meja ljubezen, Valteli, Kvartet godba.

NEMACKI NOVE PLOŠE ZA JUNI.

3522	O, du himmelsblauer See, Victor Orkester.
	Flaker-Lied, Victor Orkester.
3527	Auf Wiederseh'n, Moški kvartet, petje.
	Entsagung, Moški kvartet, petje.
3143	Kuku Polka, sa ples, Nemški Orkester.
	Lach Polka s smehom, sa ples, Orkester.
3256	Kleine Mädchen brauchen Liebe, Orkester.

7361 Alte Kammerden Marisch, Vojta, 1824
 7362 Blumwings Walzer, Nemika god-
 7363 ba vojakka.
 7364 Marctewicz Walzer, Nemika god-
 7365 ba vojakka.
 7366 Kuba-Walzer, Nemika godba za
 7367 pie.
 7368 Lira-Rheinlander, Nemika godba
 7369 za pie.
 7370 Der Lila Lust-Walzer, Nemika
 7371 za pie.
 7372 Dornenwälder-Walzer, godba z dy-
 7373 vna harmonika.
 7374 Die Vegetin im Walde, Soldaten-

1000 **liedermarsche.**
 Schen sind die Model von Prog-
 Marsch.
 a poštino priložite 35c, cenike
 zasto/n.
IVAN PAJK,
 Victor Dealer
 4 Main St., Conemaugh, Pa.
 zalogi imamo tudi Piano role.
 Slovenske, Nemike in Hrvatske.
 Cena 60c do \$1.25.

PRANJENJA

TUDI HRANI — RAVNILJ. Zavzemite se tudi in zadovoljni boste

STATE BANK
nd Av., vogal 19. ceate.
ILLINOIS

SKI ODDELEK Vam
potreše pri poliljanju
vozniimi parabradskimi
Evrope, izdeluje razne
lave in druge potrebne

SKUPNO POTOVANJE V JUGOSLAVIJO.

Na 2. julija odpotuje iz New Yorka večje število Slovencev v domovino in sicer na splošno priljubljenem parniku "franco-ske linije" Paris. Za te potnike bodo na parniku preskrbljene posebne ugodnosti. In ob tej priliki bo potoval v domovino tudi uradnik naše tvrdke, ki bo radevolje šel potnikom na roke v vseh oririh, ter šel z njimi prav do Ljubljane. Vsi rojaki, ki so namenjeni v stari kraj v prihodnjih mesecih, so vabljeni da se pridru-
žijo tej skupini. Za vsa tozadevna pojasnila se obrnite na

Slovensko Banko
ZAKRAJŠEK & ČEŠARK,
70 Ninth Avenue, New York, N. Y.

*Dostavke: Istotako se obrnite na omenjeno tvrdko v sluča-
ju, da ste namenjeni dobiti kako osebno iz starega kraja, in vse-
lej, kadar hočete poslati denar v stari kraj, bodisi že v dinarjih
ali dolarjih, in gotovo bodete najbolje postreženi.*

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE
LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Cene oglasov po dogovoru. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnina: Zedinjene države (Ivan Chicago) \$5.00 na leto, \$2.50 na pol leta; in \$1.25 na tri mesece; Chicago \$6.50 na leto, \$3.25 na pol leta, \$1.65 na tri mesece, in za inozemstvo \$8.00.

Naslov na vse, kar ima stik s listom:
"PROSVETA"

2657-59 So. Lawrence Avenue, Chicago, Illinois.

"THE ENLIGHTENMENT"

Organ of the Slovenic National Benefit Society.

Owned by the Slovenic National Benefit Society.

Advertising rates on agreement.

Subscription: United States (except Chicago) and Canada \$5 per year; Chicago \$6.50, and foreign countries \$8.00 per year.

"MEMBER of THE FEDERATED PRESS"

Datum v oglepaju n. pr. (Maja 21-24) poleg vašega imena na naslovu pomeni da vam je s tem dnevom potekla naročnina. Ponovita jo pravčasno, da se vam ne ustavi list.

IZRODKI SISTEMA.

Čikaška policija je obtožila sinova milijonarskih družin človeškega roba in umora. Mladeniča stara komaj devetnajst let sta obtožena teh zločinov. Njuni stariši so izredno premožni, večkratni milijonarji so. Mladeniča sta imela vse, kar sta pozeleli njuni srca. Vsaka se tako majhna želja se je njima izpolnila. Imela sta lep dom in tudi denar. O enem mladeniču pripoveduje časopisje, da je oče pokrtil vse stroške, ki jih je imel, poleg mu je pa dajal še sto pet in dvajset dolarjev na mesec, da jih je porabil za zabavo. Imel je hrano in stanovanje, obleko, plačana je bila zanj šolnina, na domu so imeli avtomobil in druge ugodnosti, poleg je pa prejel na mesec še toliko denarja, kolikor ga ne prejme večina delavskih družinskih očetov za prehranitev svoje družine.

Kljub temu se je dogovoril z drugim sinom milijonarja, da ugrabita sina nekega milijonarja, zahtevata zanj odkupnino in ga ubijeta. Tako obtožuje policija. In tako sta izpovedala sama.

Ljudje vprašujejo, kako in zakaj?

Eden mladeničev je veljal za človeka in pol v družbi milijonarjev, posebno pa med svojimi sovrstniki. Kar je on rekel, je bila modrost vseh modrosti. Nihče mu ni ugovarjal, ako je tudi zinil največjo neumnost. In to je razumljivo. Oče mogoče ni imel časa vsled razmer v današnji družbi, da bi se ukvarjal z njegovo vzgojo. Vzgojitelji in vzgojiteljice se ne upajo dosti ugovarjati milijonarjevim otrokom, ako tudi blebatajo neumnosti, ker se boje, da ne bodo spodenli iz službe. Družba, v katero je zahajal milijonarjev sin, se navadno ne odlikuje posebno zaradi pričujočnosti duha in bistrosti uma. In tako se je v milijonarjevem sinu razvila misel, da so vsi drugi ljudje ravnotako bedasti, kot krožek, v katerega je zahajal, on je pa tisti človek in pol, ki po bistrosti uma in pričujočnosti duha nadkriljuje daleč vse druge.

Njegove fraze, katere zdaj priobčuje časopisje in s katerimi je uganjal družbo, v katero je zahajal, govore jasno kot beli dan, da ni bil drugega kot navaden človek, ki je rabil lepo ostružene fraze, da je uganjal z njimi ljudi v krogu bogatinov, ki navadno dosti ne mislijo.

Polagoma se je v mladeniču razvila misel, da lahko uganja, kar hoče, zgodilo se mu ne bo ničesar. Ta misel ga še ni zapustila, akoravno je v kleščah policije, kajti izrazil se je takole: "Veste, imamo veliko testa (denarja). Ne vem, koliko milijonov. Kako bi bilo, da se uredi ta stvar, da se pridobi par porotnikov?"

Ako bi mladenič živel v drugih razmerah, bi se v njegovih možganih ne porodila misel, da lahko izvrši zločin in ga tako skrbno zakrije, da ne bodo povzročitelji zločina nikdar odkriti, ker je človek in pol zaradi svojega bistrega duha in izredno velikega očetovega bogastva.

Njegovemu očetu je bilo mogoče nagrabiti toliko bogastva, da je postal večkratni milijonar, ker živimo v kapitalističnem gospodarskem sistemu. Ta sistem ustvarja na eni strani izredno velike siromake, katere tarejo skrbi za vsakdanji kruh, na drugi strani pa bogatine, ki so se zaradi bogastva, ki ga lastujejo, navžili vsega, kar jim življenje nudi in zaradi tega hrepene po izpremembah, ki šegetajo njih tope živce. Tako hrepenenje, ponavljajoče in vračajoče se, po vsakem na novo doživljenem dogodku, peha človeka v ekstreme in seveda tudi na pot zločina.

Milijonarjevemu sinu je bilo bogastvo prokletstvo, kakor je siromakovemu sinu revščina neznosna butara, ki ga dostikrat prisili, da zabrede na napačna pota.

Sistem, ki ustvarja na eni strani siromake, na drugi pa izredno bogate ljudi, je odgovoren v največji meri za mnoga hudodelstva, ker ustvarja take razmere, ki potisnejo človeka na zločinsko pot, katere bi gotovo ne hodil, ako bi živel v drugih razmerah.

Resnica je, da se lahko hudodelstva izvrše v taki človeški družbi, v kateri bo vpostavljen gospodarski enakopravnost. Ampak nikdar se ne bodo izvršila v tako velikem številu, kot v človeški družbi, v kateri je uveljavljen tak gospodarski sistem, ki neomogočuje, ovira in zapira otrokom siromašnih starišev pot do izražanja, otroke milijonarjev pa obsipa z vsem, kar njih otroška in nerazvita pamet zaželi.

Demokracija, demagogstvo in diktatura.

Dostikrat ališimo ljudi se razgovarjati o demokraciji in diktaturi. Nekateri tolmačijo besedi prav, drugi narobe. Kaj pa je demokracija, kaj diktatura in demagogstvo. O vseh treh besedah se dajo napisati debele knjige, ker segajo nazaj v zgodovino starih Rimljanov in Grkov, razlože se pa lahko tudi prav na kratko in tako, da jih lahko vsak razume.

Demokracija je grškega izvora. Prihaja od starogrške besede "demos", ki pomeni ljudstvo. Beseda pomeni "ljudovlad". Velja lahko za državno obliko, organizacijo, politično skupino in politično stranko. Bistvo demokracije postoji v tem, da je vlada v rokah ljudstva. V državnem ustroju imamo dve demokraciji: direktno in nedirektno (represntativno). Pri direktni demokraciji ne vlada ljudstvo le po svojih zastopnikih, ampak tudi direktno s iniciativno in referendumom. To zadnje imenujemo pravo direktno zakonodajanje, ker ljudstvo samo inicijativno postave in jih s splošnim glasovanjem sprejme ali zavrne. Direktna demokracija je popolnejša od nedirektno.

Združene države so demokracija in sicer direktna in nedirektna. Zakaj?

Ljudstvo Združenih držav izvoli svoje zastopnike v postavodajne zbore, da delajo postave, v nekaterih državah v Uniji sta pa že uvedena iniciativna in referendum.

Slovenska narodna podpora je enota in vsaka organizacija, ki ima taka pravila, je tudi demokracija. Zakaj?

Članstvo S. N. P. J., ki je to v organizaciji, kar so državljani v državi, ima vsa zakonodajna moč: direktno in nedirektno. Članstvo sprejema svoja pravila nedirektno po svojih zastopnikih (delegatih) na konvenciji, sprejema pa tudi nove točke pravil, spremeni stare ali jih črta z direktno zakonodajo: **iniciativno in referendumom**. Na pr. ako so bile na konvenciji sprejete točke v pravila, ki niso članstvu všeč, jih članstvo lahko spremeni. Vsako društvo lahko inicijativno nove točke pravil, spremeni ali jih črta. Vsaka iniciativna gre na splošno razpravo, tako da so vsi člani podučeni o nji, in če dobi dosti podpore od strani članstva, se predloži članstvu na splošno glasovanje, da je sprejme ali zavrne. Ako se nova točka, ki jo je članstvo sprejelo s splošnim glasovanjem ne izkaže za praktično, zopet lahko katero društvo inicijativno predlog, da se točka zavrne, ki je bila ravnokar sprejeta na splošnem glasovanju. Slovenska narodna podpora je dneta je tako popolnoma demokracija, da je malo takih. Samo ena izjema je in sicer ena izmed sprejetih iniciativ, ki pravi, da se lahko dotična točka spremeni le z dvotretjinsko večino na konvenciji.

Pravila S. N. P. J. dajejo glavnemu odboru vso potrebno moč za upravljanje organizacije, nima pa pravice spreminjati pravil, ampak lahko le tolmači nejasne točke v pravilih, nikakor pa ne kaj dodat ali črtati. Vsaka organizacija — politična, strokovna in gospodarska — ki ima taka pravila kot S. N. P. J. je tudi demokracija.

V taki organizaciji se ne more ničesar zgoditi brez volje članstva. Ali se lahko v tako organizacijo uvede diktatura? Kaj je diktatura?

Diktatura je beseda latinskega izvora. V sedanjih modernih časih pomeni ta beseda, da se poveri eni osebi ali krožku oseb, izredne ustavne pravice, da vladajo v državi ali ukazujejo v organizaciji po svoji volji.

Ali se v organizaciji, kot je Slovenska narodna podpora, lahko pojavi diktatura? Dokler se pravila, ki dajejo članstvu moč do direktno in nedirektno zakonodaje ne spremenijo, toliko, da daje eni osebi ali krožku oseb moč in pravice spreminjati pravila, je diktatura nekaj nemogočega v vsaki taki organizaciji, kot je Slovenska narodna podpora enota.

V vsaki demokraciji so ljudje, ki ne razumejo demokracije in mislijo, da je demokracija, kar so njih osebne želje. Dobe so pa tudi ljudje, katerim je demokracija trn v peti in skušajo demokracijo odpraviti in v eni ali dru-

gi formi uvesti polagoma diktaturo iz gotovih razlogov, katere pa pridržuje zase.

Kako se to lahko izvrši? S pomočjo demagogstva! Kaj je demagogstvo? Beseda je grškega izvora in je pomenila med stariimi Grki v začetku vse nekaj drugega, kot pomeni danes. Demagoge so takrat imenovali ljudske voditelje, ki so valed osebnega ugleda in radi moči v njih govoru bili priljubljeni pri ljudstvu in so ga vodili v njegovem interesu. Danes se demagogstvu pripisujejo slabe lastnosti. Stvar se je razvila počasi. Od prvih ljudskih voditeljev so besedo preneli na take voditelje, ki so apelirali na najnižje ljudske instinkte, tako da danes pomeni beseda demagog a agitator brez principov, demagogstvo pa agitacijo brez principov in le za osebne koristi.

Kaj torej stori državljani demokracije države ali pa član demokracijske organizacije, ako pride do prepričanja, da so postale gotove postave škodljive za ljudstvo, ali da so gotove točke v pravilih škodljive za vse članstvo?

Poslužil se bo vseh sredstev, ki mu jih dajejo ustava in postave, pri organizaciji pa pravila, da se škodljiva postava ali škodljiva točka v pravilih odpravi in nadomesti z boljšo. V organizaciji, ki je uvedla pravo direktno zakonodajanje pojde član na sejo in bo skušal pripraviti članske-svoje društva, da je treba inkriminirano točko spremeniti v interesu članstva z iniciativno. Ako doseže uspeh s svoje razlage pri društvu, bo inicijativno spretno in stvarno zagovarjal v javnosti, da prepriča članske drugih podružnic, da je iniciativna na mestu. Ako ne doseže uspeha pri svojem društvu, bo skušal kasneje zopet prepričati članske svojega društva, da je iniciativna potrebna. Ako kljub temu ne doseže uspeha, bo skušal pridobiti članske katerega društva, da inicijativno točko, o kateri je on prepričan, da se mora spremeniti v interesu članstva.

Govoriti, da je v demokracijski organizaciji diktatura, ako komu katere točka v pravilih ni všeč, je pa brezsmiselno, ker ni točke v pravila vtihotapil posameznik pa tudi na krožek članov, ampak jih je sprejela večina članov po svojih zastopnikih ali pa s splošnim glasovanjem. Stvar je ravno narobe. Kdor hoče ukazovati večini in ji narekovati pravila, je bolj podoben diktatorju, kot pa večina, ki sprejema ali odklanja pravila.

Demokracija lahko napravi zmoti. To pomeni, da se večina lahko zmoti, pa lahko te svoje zmote zopet popravi, nikdar pa **večina ne diktira**. Kar sklene večina ni diktatura, ampak je le zaključek večine, kateremu se ima manjšina podvreči, dokler ga zopet večina ne razveljavi.

Zdrava človeška pamet govori, da bi se taka država ali organizacija kmalu razbila, v kateri bi vsaka manjšina za sebe izdelovala postave ali pravila, ali če bi spojnjevala le tiste postave ali točke v pravilih, ki so nji všeč.

V državah, v katerih je danes uvedena demokracija, je le politična demokracija. V nobeni državi danes še ni demokracije v industriji. Politična demokracija je pa orodje, s katero se lahko uvede demokracija tudi v industriji.

Ako ima ljudstvo pravico spreminjati kazenske postave, zakone, ki veljajo za poduk, za upravo v državi in občini, za civilno življenje državljanov itd., **ima pravico spreminjati postave za uveljavljanje demokracije v industriji**.

V državi s politično demokracijo se ravnotako lahko uvede diktatura kot v demokracijski organizaciji. Če se v taki državi pojavi diktatura, je ljudstvu za toliko časa vzeto orodje, da dela za uvedbo demokracije v industriji, kolikor časa se šopiri v državi diktatura. Zato mora biti ljudstvo v demokracijski državi ravnotako čuječe kot članstvo demokracijske organizacije, da se ne vtihotapi diktatura in tako za nekaj let zadrži razvoj na škodo državljanov.

Združene države so se tako razvile, ker očete Ameriške republike njim dali demokracijsko formo vlade. Storili so v tistih burnih časih, kolikor so storili mogli. Dali so svojim potomcem orodje, da razvijejo Ameriško republiko v najpopolnejšo demokracijo v političnem in gospodarskem oziru. Ako se bodo potomci ravnali po zgledih in načelih očetov Ameriške republike, se bo to tudi zgodilo. Ako ne, bodo pa sami zadržali razvoj ne le gospo-

Meteoriti.

Kongres je dovolil 111 milijon dolarjev za nove bojne ladje. Če se ne motim, je Amerika pred par leti sklicala mednarodno konferenco v Washington, na kateri je bilo zaključeno, da se omeje bojne mornarice.

Toda to ni glavno. Vsi vemo, da zaključki velesil navadno ostanejo na papirju, če škodijo svetemu profitu. Glavno je to, to da vlada vrže sto milijonov ljudskega denarja za ladje, ki bodo najbrž takoj po izgotovitvi spadale med staro žaro.

Zadnje dni je — precej krika v Evropi o "demonstrikah žarkih", katere je iznašel Anglež in katere bi rada dobila Francija. Če so ti žarki v stanu izvršiti to, kar trdi iznajditelj, tedaj niso vsa bojna brodovja na svetu vredna počenega centa.

Angleška pisateljica, ki je obiskala Ameriko, piše, ko se je vrnila v London, o nekem ameriškem sodniku na srednjem zapadu. Ta vrli sodnik je zvečer plesal "tango" in pil "cocktail" iz srebrne kupice, drugi dan pa je obsodil staro zamorko na \$50 globe radi tega, ker so našli pri njej pinto doma skuhanega žganja!

Pisateljica ironično zaključuje: "Taka pravica je v Ameriki." You said it!

Episkopalni škof W. A. Brown je bil te dni pred cerkvenim sodiščem v Clevelandu. Obtožen je bil, da je komunist in vsled tega "heretik".

Cela stvar je smešna. Smešna radi tega, ker nič ne pomeni. Cerkevno sodišče je danes grozila šala. Edino, kar se more zgoditi škofu, je, da mu smešno sodišče sleče škofovski uniformo in ga pošlje med posvete komuniste. Če je škof Brown res komunist, mora biti vesel take obsodbe.

Nekoč ni bila to šala. Cerkevno sodišče v srednjem in še v novem veku so bila najvišja sodna oblast v državi in posvetna sodišča so bila burka. Kadar je cerkevno sodišče spoznalo heretika (krivoverca) za krivega, tedaj ga je moralo posvetno sodišče obsoditi na smrt v plamenu. To ni bila šala. Na tisoče ljudi je zgorelo na grmadah na ukaz svete cerkve.

Franciškanske Kovertee milo prosijo Boga, da bi se vrnil tisti svetilni grmad, ampak Bog jih noče slišati.

Scott Nearing je nedavno izvršno opisal politiko radikalnega senatorja La Follettea. Senatorjeva izjava pred par dnevi je potrdila Nearingove besede.

La Follette je radikalec v politiki, toda v ekonomskih vprašanjih je pritiklav liberalce na desnem koncu. Edina "radikalna" točka njegovega ekonomskega programa je, da vlada kontrolira železnice. Kako zna vlada, kontrolirana od kapitalističnih interesov, kontrolirati železnice, se je pokazalo med vojno.

Danes je v modi, da ameriški grabelji obdolže vsakega, ki se jim ne proda s telesom in dušo

darski, ampak zgodi se lahko, da tudi izgube politične pravice, za katere so se njih pradedje žrtvovali.

Slovenska narodna podpora enota se je razvila v največjo slovensko podporno organizacijo, ker je postala demokracija. Razvijala se bo lahko še naprej, akoravno je naseljevanje iz tujemstva zelo omejeno in ni pričakovati velikega naraščanja od strani novih izseljenikov. Ako bodo principi demokracije v S. N. P. J. poraženi, tedaj bo pa zastal njen razvoj, kakor je zastal tistih organizacij, ki so v prepričju z demokracijo.

Znanost in solnčna energija.

New York, N. Y. — Kako dobiva solnce svojo energijo, ki omogočuje življenje na zemlji, je problem, ki ga ima razrešiti newyorkska znanstvena akademija. Ta je pravkar razpisala nagrade po \$100 in \$200 za najboljšo razrešitev, oziroma za najboljšo napotke v tem oziru. Kdor se poteguje eno teh nagrad, mora napisati razpravo o tem, ali prihaja glavni vir solnčne energije iz atomov, ki sestavljajo vso snov in tako tudi solnce.

vred, da je podkupljen od Rusije ali da saj drži z Moskvo.

Tudi La Follette je bil obdožen. La Follette je hitro razgall pri in pokazal čisto vest, češ, da ne drži z Moskvo; niti z onimi, ki so vzeli ameriške komuniste v koalicio.

La Follette hoče biti stranka sam zase. Ubral je Rooseveltovo pot in morda zabrede v Rooseveltovo smolo, ki še ni pozabljena.

V Chicagu smo dobili novo jednoto. Ustanovili so jo franciškani. Jednota pa ne bo inkorporirana po zakonih države Illinois, ker pri tej jednoti ni zavarovanja zoper bolezen, nezdgo in z posmrtnino. Prebrisani patri bodo "inšurali" samo duše! Pri tej jednoti je vse duhovno, sam prispevki — pasja capa! — skrajno materialistični: denar. Patri sicer pravijo, da telo je "žakelj blata" in trebuch nima vere, ampak žakelj dolarjev in blato in denar ima vero, če se "inšura" duša.

Člani "duhovne" jednote morajo plačati v dolarjih, toda zavarovalnino dobe šele po smrti. Patri spravijo assessment, dokler so živi; oni ne dajo nič na prekgrobno življenje. Oni hočejo avtomobile in vse, kar je dobrega, že na tem svetu. Tudi svojih duš ne marajo "inšurati".

V deželi, v kateri bi res vladali pamet in pravica, bi bilo izvajanje denarja od revnih, neukih ljudi pod takimi sleparskimi pretvezami nemogoče, ampak Amerika, ki se boljbolj pogreza v svobodo izkoriščanja in humbuga, se še ne briga za gorostasno sleparije pod krinko religije.

Kdo je mož jeklen v delavskih vrstah v današnjih resnih časih? Gompers! Gompers milo prosi generale obeh starih, kapitalističnih strank, naj se usmili in nominirajo kakega "delavskega" kandidata.

Generali se bodo kajpada odzvali mili prošnji! Saj so se tudi v prošlosti na celnem svetu menda ni bolj mizerne figure kot je stari Gompers.

John D. Rockefeller Jr., kronprince petrolejske dinastije, je podaril milijon dolarjev za obnovitev cerkve v Reimsu na Francoskem. Franciškanska kompanija bo pa še dalje lagala, da cerkev ne zoblje iz rok kapitalizma.

Riba smrdi pri glavi. Ameriški kapitalizem je začel grdo smrdeči na vrhu. Sinova dveh milijonarjev v Chicagu sta zadavila dečka tretjega milijonarja. Izpovedala sta, da sta izvršila umor le za šalo, ker nista vedela več kaj bi počela; vse na svetu sta že poskusila, samo človeka še nista ubila — in zdaj sta poskusila še to. Fanta sta še vedno korajžna, ker vsta, da ju milijoni njunih očetov rošijo večal in morda še ječe. Lepa slika kapitalistične vzgoje! Radovedni smo, kaj naredi justica, ki je navadno silno stroga, kadar gre za revežovo kožo.

Kolikor je soditi po vladnih krizah v Belgradu, je Pašić kralj in Aleksander je le njegov prerok Alek.

K. T. B.

Z vprašanjem, odkod si jemlje solnce silno in očividno neizčrpno silo, katere dolece prihaja tudi na zemljo, so si znanstveniki in učenjaki belili glave že stoletja in stoletja. Sedaj pravi newyorkska znanstvena akademija v svojem tozadevnem naznanilu, da je vir vsej tisti sili vnanje-atomska energija. Kako je znanstveni svet prišel na to idejo, je ena najzanimivejših zgodb v zgodovini naše znanosti. Naslanja se na slovito teorijo danskega fizika Nielsa Bohra, kateremu je bila pred dvema letoma podeljena Noblova nagrada.

Teorijo sta poljudno raztolmačila in pojasnila pa razložila njegova pomočnika Kramers in Holst v svoji knjigi "Atom in Bohrova teorija o njegovi sestavi".

Bohrova teorija, na katero se ima opirati novo raziskovanje, pravi, da je vsa snov sestavljena iz atomov, in da je vsak atom sestavljen iz jedra ali osrednjega solnca z enim ali mnogimi elektroni, ki se vrte v velikih kolo-barjih, t. j. da je vsak atom sam zase že majhno vesmirje. Kakor pravi newyorkska akademija, se izloča energija v teh atomih našega solnca radi nepojmljivo visoke temperature in neznanskega pritiska, ki obstoja v solncu.

Svetko Oglar: Stoklasov Nace.

Lepo nedeljako popoldne je bilo.

8 to blagoroglasno in starinsko sliko, ki je služila vsem našim pisateljem, ki spoštujejo stare žige, bi začel tudi jaz lahko in s polno pravico svojo resnično narodno povest. Res je sicer, da še nisem zaslužen mož in da si še nisem pridobil raznih blagov domovinske ljubezni, res pa je tudi, da imam namen biti zaslužen mož in v dokaz sem porabil gori omenjeno sliko.

Lepo nedeljako popoldne je torej sijalo nad vasjo, prazničen in jasen dan se je veselil in poslušal ubrano in tiho zvonenje, ki je prihajalo z vetrov s Planice, od bele cerkvice, kjer je bilo dopoldne svečano opravilo z mošnjari in štauti. Prazničen in jasen dan je poslušal prešerno rezanje široke harmonike, pojče v vaški gostilni, veselil se je in si sladi in preganjal dolgač s razposajenim vriskanjem vaških mladenčev, s smehom rdečelčnih lepotic, ki so se v belih predpasnikih in rožnih rutah sramežljivo nasmihale za politimi mizami in vstajale na ples.

Veselo je bilo, in solnce se je objestno smejalo in se paslo na svetlem polju med oblaki, vas je praznovala. Ali glej, v ta radostni, nedeljski mir je udarila nenadoma kričanje in vkanje. Srditi fantovski glasovi so se zvalili, dekleta so zajokala, in polena in lesene noge so začele točiti ob mize, ob vrata in butice.

V razburjenem tem dramskem trenutku, glej, je prišlo in privpijo sem od gostilne 5 ali sedem otročev. Z rokami so motovili in leteli skozi vas, da so jim beli in rumeni lasje trepetali v vetru. Dečki so kričali in deklice za njimi:

"Pri Lovriku se tepo! Pri Lovriku se tepo! Stoklasov Nace tepe Melajneževga Martina..."

"Zavoljo Lenke se tepo," je zavpil prvi med njimi, rdeč in debel bučan.

"Stoklasov Nace je stolu nogo odlomil in trem je utrl črepinje." Tako strašna in silna novica se je razlegla po vasi in je prišla do ušes tudi babama Repel in Repenici, ki sta gostovali v Polenčevi kajži, gori na griču. Zalili sta, in ta vest jih je prečudno razveselila in razvnela. Kar za roko sta se prišli in vdrli na ravnost na vas po strmi rebri navzdol. Toda ti dve osebi sta prevažni, da bi se ne seznanili z njima bolj natančno, ker bo najbrž prilika, da ju vidimo še parkrat v tej resnični in lepi povesti.

Repica in Repenica sta bili babi in sta stanovali skupaj v kajži na griču. Repica je bila lepo okrogla in je tako hitro govorila, kot bi sladko repo jedla. Govorila je znala dva dneva in še tisto noč posredi kar naprej, in ni ji zmanjkalo. Drugače pa je bila brumna ženska in devica. Posebno je častila sveto Nežo in sveto Uršulo in vseh enajstih čistih devic. Repenica pa je bila oglata, ni bila dolga, ampak koščena in močna ženska, tudi govorila ni prijetno, ampak se je zadirala, kakor bi zajemala kislo repo. Sicer pa je bila tudi Repenica brumna ženska, a devica ni bila. Zgodilo se je v njenih mladih letih, da je ušla v Težki vodi prav čednega fantka, Tinček ga je klicala. Sedaj pa se je ta sinko njen potepal po svetu.

Repica in Repenica sta imeli to navado, da sta se dopoldne kregali, opoldne sta se lasali in popoldne sta se jokali in molili, ali pa pako drugače prebili dan v pobožnem premišljevanju.

Tisto znamenito nedeljo sta baš prebirali jagode na molku, ko zalila presunljive glasove, da se pri Lovriku tepo.

Vprav sta prihiteli na vas, ko so otroci raznašali radostno vest, a Repica in Repenica sta hoteli videti vse na svoje oči in slišati jok in stok, zato sta hiteli proti Lovričkovi gostilni.

Prišli sta prav v tistem trenutku, ko je stopil Stoklasov Nace skozi vrata. Bil je bled in leva roka mu je bila zavezana z ruto, ki je bila rdeča od krvi. Mlado dekle ga je peljalo in si brisalo solze, ali to mlado dekle je bilo čedno in lepo in tako prijetno, da je bila videti kot okroglo in zrelo jabolko.

Stoklasov Nace ni govoril; bilo ga je na prvi pogled zelo sram, in zato ni pogledal ne naprej, ne na stran. Klobuk a krivci je potegnil na čelo in opiraje se na dekleta, je šel skozi črno gručo radovednih gledalcev. Dekleta so

jokala in tiščala za njim, zakaj Nace je bil vsem pri srečju.

Repica in Repenica sta planili naravnost v sredo.

"Joj, Nace, ali so te? Ali te je Melajnežev, saj ga bodo še obsili. Jaz bom pričala zate," je hitela Repica.

"Glej jo, no, Lenka, ali so ga res zavoljo tebe?" je vprašala nato dekleta, ki je peljala fanta.

Lenka ni odgovorila in ni pogledala.

"Jov, jov, pa so se res tepli, še kri je tekla," je vzdihnila usmiljeno Repenica.

"Jov, jov, bom pa molila zanj, mogoče umrje."

"Kako pa je bilo, kako pa je bilo?" je zahitela Repica in se obrnila k svoji znanci, dekli Jeri, ki je pomagala v kuhinji. "Da me ni bilo sraven!"

"A kako?" se je začudila Jeri.

"Za Lenko se je šlo. Vidiš, to dekle pride z bratom Janezom v gostilno, saj veš, da je fant še mlad, da je ravno lani nehal hoditi v šolo. Pa pride ta-le Melajnežev in mu začne natakati. Kar koj ga je upiljal, pa je fant zaspal na klopi. Sam je pa vedel k Lenki in je začel objemati. Stoklasov Nace pa nadenj, s stolom po glavi, a Melajnežev ga sunje z nožem."

"Jej, jej, to so pa res hudobni tile Melajneževi. Pa vsi so takšni! Prav vsi!"

"Kaj je pa z Lenko?" se je razburila Repenica.

"Obvezala ga je, Stoklasovega in šla z njim domov. Prav gotovo ga ima rada."

"Lenka, praviš, da ga ima. O-ja, pa še kako! Ali ta fant, Nace, pa je tudi prav golant!" ga je pohvalila Repica.

Pred Lovričkovo gostilno še dolgo ni potihnil vrišč, ali ker je šla Lenka na vas z Nacetom, ni bilo tam nič več posebnega, in začel se je temniti dolgočasni večer.

II.

Lenka je bila dekle, da malo takih. Pet jih je bilo na domu, vse mlade in močne, zato je oče, stari Lovrin, hotel, da se pomože. Vse bi bil rad dal od hiše, samo Lenke ne. Hodila je z njim orat in kosit, hodila je z njim na sejem po konje.

Mladi vaščani so letali za njo, ali bali so se, ker so vedeli, da Lenka ne gre z njimi, in da ima izbranega Stoklasovega Naceta. Sijala je luna na vas, in vse je bilo tiho. Vasovalcev ni bilo, samo Lenka je stala na trati pred hišo.

Čakala je, ako bi morda vesele prišel k njej Stoklasov, ki so ga v nedeljo okoli zavoljo nje, in ki ga je spremila domov. A vedela je, kako samosvoj je Nace. Nikdar je ni sam ogovoril, in še v nedeljo, ko je raztrgala svojo svilenó ruto in mu obvezala rano, jo je gledal jemo in kljubovalno ter ni vso pot izpregovoril besede.

Sedela je na travi in srdito trgala predpasnik, ali bilo je že polnoči, in sedaj je vedela, da Stoklasovega ne bo od nikoder. Vstala je in se zamislila.

"Ali ga naj gre ona klicati? Šla je na vas in se ustavila pod lipo, v globoki senci ter se ozirala proti Stoklasovi hiši. Bila je temna in tiha. Lenka je zaviskala in se nato potuhnila k zemlji.

Potihoma in polagoma je vstala ter odšla od lipe k Stoklasovim. Šla je okoli hiše in se ustavila pod skednjem, kjer je vedela, da leži Nace. Stopila je na lestvico in tiho kolikor mogoče začela stopati navzgor in se ustavila v temni odprtini. Zasišla je krepko, zdravo dihanje in je poklicala:

"Nace, Nace, ali spiš?"

Na Stoklasovini je tisti večer že vse spalo, ker je hodila vasa družina zgodaj k počitku in je zgodaj vstajala. Na domu je gospodaril Nace s svojo staro materjo, gluho in od starosti otročje žensko. Mogoče je bilo zato v njem toliko samovolje in mogočnosti, da se ni mogel ponizati pred nikomer, prositi nikogar, in da ni imel dekleta, ker se mu je zdelo preniško, da bi jih prosil ljubezni.

Ali Nace je bil zaljubljen v Lenko, čeprav si tega ni hotel priznati.

V nedeljo je s stolom napadel Melajneževga Martina samo zavoljo nje, ker se je vnel od njo na njeno stran in jo objel okoli pasa. Dobil je zato nož v roko. Zato ga je bilo sram in silno ga je ježilo, da je videla Lenka slabega in ponižanega, da mu je ovila roko in ga peljala iz gostilne, ker je bil sam vse omamljen od bolečin. Vse teden je ni hotel videti, in

ko je šel nocoj spat, ga je vlekla silna želja k Lenki, da gre in jo poišče ter se ji razodene. Rekel bi ji, da brez nje mu ni življenja in veselja, prav kakor je bilo zapisano na tistem odpustu, ki ga je kupil na Planici zanjo, a ki ga ji ni hotel dati.

Pa brez tvojega ni sreča — nič veselja zame — in brez tvojih rdečih ličec žalost me objame.

Ali vse to je bilo skrito v njem, in ko je legel, so mu bile vse misli pri Lenki, in mislil je, kako so se ji tresle vroče in mehke roke, ko mu je zavezovala rano na levi, kako mu je dobro in sladko dela njena bližina, in kako so ji drhtela in valovala nedrja pod arajco, ter je bila ruta še vsa gorla in dišča, ki jo je vzela iz vrat.

Ležal je in svojih misli ni mogel odtrgati od nje; bilo je gotovo v njegovem srcu, da jo poišče in jo vzame.

Zaspal je, a jezik mu je v sanjah izgovarjal njeno ime, zakaj zadelo se mu je, da mu Lenka obvezuje rano, in neizrekljivo prijeto in ugodno mu je pri srečju. Tudi rana ga ne boli, temveč občutek je gorek in mehak, kakor bi ga kdo božal. In zato izpregovori:

"Lenka! Lenka!"

A zdaj se mu zdi, da ga dekle kliče: "Nace! Ali spiš?" Zato odpre oči in vnovič zakliče:

"Lenka, ali si ti?"

Skoči k odprtini, in pod njim se zasmeje in zakliče vesel dekliski glas:

"Pojdi z menoj! Ne upam se k tebi!"

Fant skoči po lestvi navzdol in bela krila trepetajo pred njim, Lenka se mu umika in teče čez vrt, in Nace gre za njo. Nenadoma planet drug drugemu v naročje in se objameta.

"Lenka, ali si res moja?"

Ali zdaj se je v dekletu vzbudila kljubovalnost, udari ga po licih in zmake z glavo:

"Nisem ne!"

Prime ga z obema rokama za lice in kliče: "Nisem ne! Nisem ne!"

A ne utegne govoriti, zakaj njegove ustne so željne, in vas se vasa z njimi v njegove. Fant jo drži objeto in stiska nase, vzdigne jo in hodi z njo po vrtu.

"Ti punca ti, ali res misliš, da te maram!" Objema jo in se vsa tresne sreče in veselja.

"Ti punca ti!"

A vse naokoli je noč, tiha noč, žive duše ni, le dva mlada zaljubljenca hodita po vrtu in grutla in se ljubita kot dva goloba. Na nebu sijajo zvezde, in med drevjem se ozira skrivaj nanja.

"Ti punca ti! Ali si res moja?"

"Nisem ne!"

In Lenka objema fanta in ga poljublja in sama ne ve, kaj govori.

III.

Babi Repica in Repenica sta si bili ravno v laseh. Dodobra sta se premikastili in nakričali, ko zalila iznova vpitje na vasi. Za roko se primeta in stečeta po griču navzdol.

"Ali boš ostala zadaj?" kriči Repica. "Ali si upaš na vas, vasa strgana, saj se pri maši nisi bila!"

"Ti ostani, ti," vpije Repenica. "Ti, ki si včeraj pri Stoklasovih ukradla povese predvina in dve klobasi."

Babi Repica in Repenica sta si bili ravno v laseh. Dodobra sta se premikastili in nakričali, ko zalila iznova vpitje na vasi. Za roko se primeta in stečeta po griču navzdol.

"Ali boš ostala zadaj?" kriči Repica. "Ali si upaš na vas, vasa strgana, saj se pri maši nisi bila!"

"Ti ostani, ti," vpije Repenica. "Ti, ki si včeraj pri Stoklasovih ukradla povese predvina in dve klobasi."

Babi Repica in Repenica sta si bili ravno v laseh. Dodobra sta se premikastili in nakričali, ko zalila iznova vpitje na vasi. Za roko se primeta in stečeta po griču navzdol.

"Ali boš ostala zadaj?" kriči Repica. "Ali si upaš na vas, vasa strgana, saj se pri maši nisi bila!"

"Ti ostani, ti," vpije Repenica. "Ti, ki si včeraj pri Stoklasovih ukradla povese predvina in dve klobasi."

Babi Repica in Repenica sta si bili ravno v laseh. Dodobra sta se premikastili in nakričali, ko zalila iznova vpitje na vasi. Za roko se primeta in stečeta po griču navzdol.

"Ali boš ostala zadaj?" kriči Repica. "Ali si upaš na vas, vasa strgana, saj se pri maši nisi bila!"

"Ti ostani, ti," vpije Repenica. "Ti, ki si včeraj pri Stoklasovih ukradla povese predvina in dve klobasi."

Babi Repica in Repenica sta si bili ravno v laseh. Dodobra sta se premikastili in nakričali, ko zalila iznova vpitje na vasi. Za roko se primeta in stečeta po griču navzdol.

"Ali boš ostala zadaj?" kriči Repica. "Ali si upaš na vas, vasa strgana, saj se pri maši nisi bila!"

"Ti ostani, ti," vpije Repenica. "Ti, ki si včeraj pri Stoklasovih ukradla povese predvina in dve klobasi."

Babi Repica in Repenica sta si bili ravno v laseh. Dodobra sta se premikastili in nakričali, ko zalila iznova vpitje na vasi. Za roko se primeta in stečeta po griču navzdol.

"Ali boš ostala zadaj?" kriči Repica. "Ali si upaš na vas, vasa strgana, saj se pri maši nisi bila!"

In babi tečeta in se drčeta za roke.

Po vasi pa hodi pet ali sedem otrok in upijejo:

"Lovrinovo Lenko iščemo, ki se je izgubila. Nikjer je ni."

"Ušla je, ker ni oča pustil, da bi se omožila. V mesto je šla!" pove oblastno rdeči, debeli hušman.

Kdor izmed vaščanov to sliši, se nasmeje in dobro se mu zdi.

"Prav mu je! Da bi je le nikoli ne dobili!" povi Melajnežev Martin in misli s tem Stoklasovega Naceta.

"Ov, ov, ov," se čudi Repenica, "ušla je!" Počasi govori in se zadira.

Repica pa teče po vasi in upije:

"Jej, jej, jej! Zakaj pa ne! Naj ga vzame, o, koliko imajo klobas na Stoklasovini! Same klobase bo lahko jedla, pa prešičeva rebra. Oj, jej, jej!"

Pri Lovrinu pa se danes hudo kregajo. Hiša je glasna in v njej buči kakor v ulnjaku. Hčere so nad očetom in silijo vanj da bi ga kmalu opikale.

"Zakaj ste pa takšni! Pustite jo, naj se omoži! Saj se bomo tudi mi!"

In potem pride še Stoklasov Nace v hišo.

"Stoklasov je tukaj," zavreče in gledajo mladega fanta. Sram ga je, in ves je rdeč in skoro se tresne.

"Oče Lovrin," pravi, "zakaj pa ste hudi na Lenko? Kar zlepa mi jo dajte, če ne uideva v Ameriko. Oba."

Stari Lovrin odpre usta, da se mu vidi edini rjav zob in kar boji se mladega Stoklasa, ki stoji tako močan in odločen sredi hiše.

"Kar dajte mi jo! Saj nič nočem, samo njo! Vsega imam dosti, če ne, pa kar greva. Pri nas je in se joka, jaz pa tega ne bom poslušal."

"Ej, Nace, saj nisem hudo mislil," se smeje stari. "Saj nisem hudo mislil. Osemsto bo imela, pa tako bala kot še nobena v vasi. Zato ker je Lenka, in ker imam oba rad."

"Jaz tudi tako mislim," pravi Nace in še vedno stiska pest. Misli, da mora biti še zmeraj jezen pa se smeje nehoti.

"Oča Lovrin, če gre tudi bosa od hiše, punco imam pa tako rad, da sam ne vem, kako. Se vas imam rad, ampak Lenka bo moja, če ne greva v Ameriko."

"Kam bosta hodila?" zakriči oča Lovrin. "Tukaj bosta živela in zemljo obdelavala in otroke redila. Pojdi domov po Lenko! Še enkrat jo moram nateptati, potem naj pa bo v božjem imenu tvoja."

In fant gre po Lenko in ji pove. Vrneta se pred starega in ta tepe svojo hčer z desnico, boža pa jo z levico, in solze mu tečejo po obrazu.

"Lenka, Lenka, torej od mene stran hočeš!"

Dekle pa se še oklepa Stoklasa, gorečega in šepetajočega:

"Lenka, Lenka, zdaj si pa le moja punca..."

Poteklo je nekaj let po tem, in na Stoklasovini je vse živo. Toliko je že drobiža, da jih ne moreš prešteti. Stari Lovrin pa ziblje enega v zibečki, drugega na kolenih, tretji pa mu sedi na hrbtu.

"E, vseeno nisem prav naredil," pravi stari. "Kam pa bomo s to drobnažjo?"

LUBASOVE HARMONIKE.

Zopet mi je dospela velika zaloga 108 komadov krasnih Lubasovih harmonik. Sedaj si lahko zopet naročite kakoršne vrste želite, dvakrat, trikrat in štirikrat uglasbene, nemške ali slovenske.

Potem imam še veliko zalogo tudi drugih harmonik zelo po nizki ceni od \$5.00 naprej, za ušiti mlade fante so zelo priprave. Pišite po naš cenik. Naslov napišite samo:

STEPHEN STONICH, CHISHOLM, MINN.

V zalogi imam vedno stare krajske planke, literne steklenice itd.

ZASTAVE

Victor Navinšek, 331 GREEVE STREET, CONEMAUGH, PA.

ODVETNIŠKA IN JAVNO-NOTARSKA PISARNA F. A. BOGADEK,

205-203 WALSH BUILDING, 434 DIAMOND STREET, PITTSBURGH, PA.

EDINA AGENTURA ZA VSE ZDROŽ. DRŽAVE

za najboljše vrste starokrajske kose in drugo starokrajsko orodje.

Razpošiljamo v vse kraje po sledečih cenah:

Stružne motike, ročno kovane pri Dobrem polju, po.....	\$1.50
Tovarniške motike malo težje, po.....	\$1.00
Kose, najboljše in najmočnejše "Moldauke", 25-28-30-32 pal. cev dolge, po.....	\$2.50
Pri naročilu, 6 kos, po.....	\$2.25
Kose, takorvane "Polaranke" po \$1.50, in ta širje močnejše po.....	\$2.00
Kosičica, doma na Kranjskem delana, po \$1.50, močnejša, tukaj delana, po.....	\$2.00
Klepalno orodje, dvoje vrste, po \$1.50, teška ročno kovana, po.....	\$2.00
Bergamo brusil, posebno velik, po 50c, ta črne vrste pa po.....	.75c
Oselniki, po.....	.50c
Srpi, velike vrste za klesanje, po.....	\$1.00
Srpi (Pralce), po.....	.75c

Pošljite denar ali pošto nakaznico z naročilom, takoj še danes, poštino plačamo mi. Naslov napišite samo:

STEPHEN STONICH, CHISHOLM, MINN.

Imamo tudi vedno v zalogi nova vrste Lubasove harmonike, Ročno kovane planke, literne steklenice in drugo. Pridite osebno ali pa pišite po naš cenik.

NAJVEČJA SLOVENSKA ZLATARSKA TRGOVINA

Frank Černe, 6033 ST. CLAIR AVE., CLEVELAND, O.

Zvez, broške, zapetnice, diamantne prstane in lavalirje, verižice i. t. d.

POPRAVLJAMO: ure in drugo zlatnino po nizki ceni.

PODRUŽNICA Columbia Gramofonov

in gramofonskih plošč. Slovenskih in drugih. Prodajamo na lahka mesečna odplačila. Pišite po cenik, kateri se vam pošlje brezplačno, ali pa osebno vprašajte za cene predno drugod kupite.

Najboljše blago. Najnižje cene.

SLOVANSKI FOTOGRAF PAVLIK'S STUDIO

2618 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill. (Telefon Lawndale 5945)

Največji fotografski svet na južno-zapadni strani mesta. Fotoblika severno od S. N. P. J. dvorane.

Posebno pozornost se daje na slikanje raznih skupin društev, poroke i. t. d. Pokličite me na telefon.

Povečanje slik in sploh vse slikarske dela izvršujem točno. Moje delo jamčim. Se priporočam za naročila.

Največja slovenska tiskarna v Ameriki je Narodna Tiskarna

2146-48-50 Blue Island Ave., Chicago, Illinois.

Mi tiskamo v slovenskem, hrvaškem, slovanskem, češkem, poljskem, kakor tudi v angleškem in nemškem jeziku. Naša posebnost so tiskovine za društva in trgovce. "PROSVETA" se tiska v naši tiskarni.

M. Mladic & J. Polacek JAVNA NOTARJA

1334 W. 18th Street, Chicago, Ill.

Izdelujemo notarska dela za tukaj in stari kraj. Delamo pranje za dohavo svojcev iz starega kraja, kupne pogodbe. Posojujemo in vzamemo posojila na prve vknize (Mortgage). Prodajamo hiše, lote in farme. Cene niske, delo točno in pravilno. Informacije zastoj.

KADILCI Poskusite naš čisti Turki in Hercegovinski tobak

Naraven, okusen, čeden, dober!

Od importerja do kadilca — brez posredovalcev!

1 funt najfinjšega.....	\$3.50	Košice izstila po tobaku.....	.75
1 funt finega.....	3.00	100 vrnice (tobak).....	.15
1 funt finega (močnejšega).....	2.50	200 najfinjših cigaret in tobak.....	1.00
Ris Abadi papirčki.....	.10	Za poskus pošljimo 1/2 funta tobaka in papir.....	1.00
Stroj za cigarete.....	.20		

Pošljite denar vnaprej. Pošljimo tudi po C. O. D.

JOHN SEPICH & CO